

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 31 grudnia 2024 r.

Pozycja 126

POSTANOWIENIE z dnia 10 grudnia 2024 r. Sygn. akt SK 12/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński – przewodniczący
Krystyna Pawłowicz – sprawozdawca
Bartłomiej Sochański
Jakub Stelina
Andrzej Zielonacki,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 10 grudnia 2024 r., skargi konstytucyjnej B.S. i C.P. o zbadanie zgodności:

art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 2082, ze zm.) w zakresie, w jakim nie umożliwia zawarcia małżeństwa przez dwie osoby tej samej płci, a co najmniej nie przewiduje jakiegokolwiek formy prawnej instytucjonalizacji związków tworzonych przez osoby tej samej płci, z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 30 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. W skardze konstytucyjnej z 29 grudnia 2016 r. B.S. i C.P. (dalej: skarżące), wniosły o stwierdzenie niezgodności art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 2082, ze zm.; dalej: k.r.o.) w zakresie, w jakim nie umożliwia zawarcia małżeństwa przez dwie osoby tej samej płci, a co najmniej nie przewiduje jakiegokolwiek formy prawnej instytucjonalizacji związków tworzonych przez osoby tej samej płci, z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 30 Konstytucji.

Zgodnie z art. 1 § 1 k.r.o. „Małżeństwo zostaje zawarte, gdy mężczyzna i kobieta jednocześnie obecni złożą przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczenia, że wstępują ze sobą w związek małżeński.”

1.1. Skarga została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym:

Skarżące od pięciu lat żyją w związku, zamieszkując razem kupione wspólnie mieszkanie. Obydwie złożyły do Urzędu Stanu Cywilnego w Ł. zapewnienie o nieistnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, wymaganych dla zawarcia takiego związku. Oświadczenie to nie zostało przyjęte przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego (dalej: USC).

Skarżące wystąpiły do sądu rejonowego o stwierdzenie, że przyczyny odmowy przyjęcia oświadczeń nie są uzasadnione, kwestionując m.in. wykładnię art. 18 Konstytucji, zastosowaną przez Kierownika USC. W postanowieniu sąd rejonowy uznał, że przyczyny wskazane przez Kierownika USC, uzasadniają odmowę dokonania czynności. Od postanowienia tego skarżące wniosły apelację, którą następnie sąd okręgowy oddalił.

1.2. Zdaniem skarżących art. 1 § 1 k.r.o. jest niezgodny z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, gdyż w sposób nieproporcjonalny ogranicza prawo do poszanowania życia prywatnego, rodzinnego i do decydowania o swoim życiu osobistym przez osoby tej samej płci pozostające w trwałych związkach. W ich przekonaniu żadna z wartości wymienionych w art. 31 ust. 3 Konstytucji nie może uzasadnia ograniczenia praw gwarantowanych w art. 47 Konstytucji, stąd zaskarżonego przepisu nie można uznać za zgodny z konstytucyjnymi wymogami ograniczeń praw i wolności jednostki.

Skarżące podniosły również, że brak możliwości instytucjonalizacji związku przez osoby tej samej płci stoi w sprzeczności, z chronioną art. 30 Konstytucji, godnością ludzką. Odbiera im również podmiotowość w systemie prawa, gdyż ich orientacja seksualna stanowi przeszkodę dla skorzystania z istniejących dla związków gwarancji prawnych.

2. W piśmie z 31 lipca 2017 r. Rzecznik Praw Obywatelskich poinformował, że nie zgłasza udziału w niniejszym postępowaniu.

3. W piśmie z 9 sierpnia 2017 r. Prokurator Generalny wniósł o stwierdzenie, że art. 1 § 1 k.r.o. w zakresie, w jakim nie umożliwia zawarcia małżeństwa przez dwie osoby tej samej płci jest zgodny z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 30 Konstytucji. W pozostałym zakresie wniósł o umorzenie postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Następnie w pismach z 14 czerwca 2021 r. oraz z 27 stycznia 2023 r. Prokurator Generalny na podstawie art. 37 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) wniósł o wystąpienie przez skład orzekający w niniejszej sprawie do Trybunału Konstytucyjnego o uznanie sprawy za szczególnie zawiłą i rozpoznanie jej przez Trybunał w pełnym składzie.

4. W piśmie z 1 marca 2018 r. Marszałek Sejmu wniósł alternatywnie o umorzenie postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku albo o stwierdzenie, że art. 1 § 1 k.r.o. w zakresie, w jakim uniemożliwia zawarcie małżeństwa przez dwie osoby tej samej płci oraz nie przewiduje jakiegokolwiek formy prawnej instytucjonalizacji związków tworzonych przez osoby tej samej płci, jest zgodny z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 i w związku z art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 30 Konstytucji.

5. W piśmie z 24 lutego 2023 r. Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris (dalej: Ordo Iuris) zwróciła się z wnioskiem o wyrażenie zgody na udział w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym w charakterze przyjaciela sądu (*amicus curiae*). Do wniosku dołączona została opinia Ordo Iuris, w której wniesiono o uznanie art. 1 § 1 k.r.o. za

zgodny z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3, z art. 32 ust. 1 i 2 oraz z art. 30 Konstytucji. Na podstawie art. 37 ust. 1 pkt 1 lit. e u.o.t.p. TK Ordo Iuris wniosła także o rozpoznanie sprawy w pełnym składzie ze względu na jej szczególną zawilść.

6. W dwóch odrębnych pismach z 15 stycznia 2024 r. skarżące poinformowały Trybunał Konstytucyjny o wycofaniu skargi konstytucyjnej, wnosząc jednocześnie o umorzenie postępowania.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), cofnięcie skargi konstytucyjnej powoduje konieczność umorzenia postępowania.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że skarżące skutecznie wycofały skargę – z zachowaniem wynikających z ustawy warunków.

Mając na uwadze wyżej przedstawione okoliczności, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.